

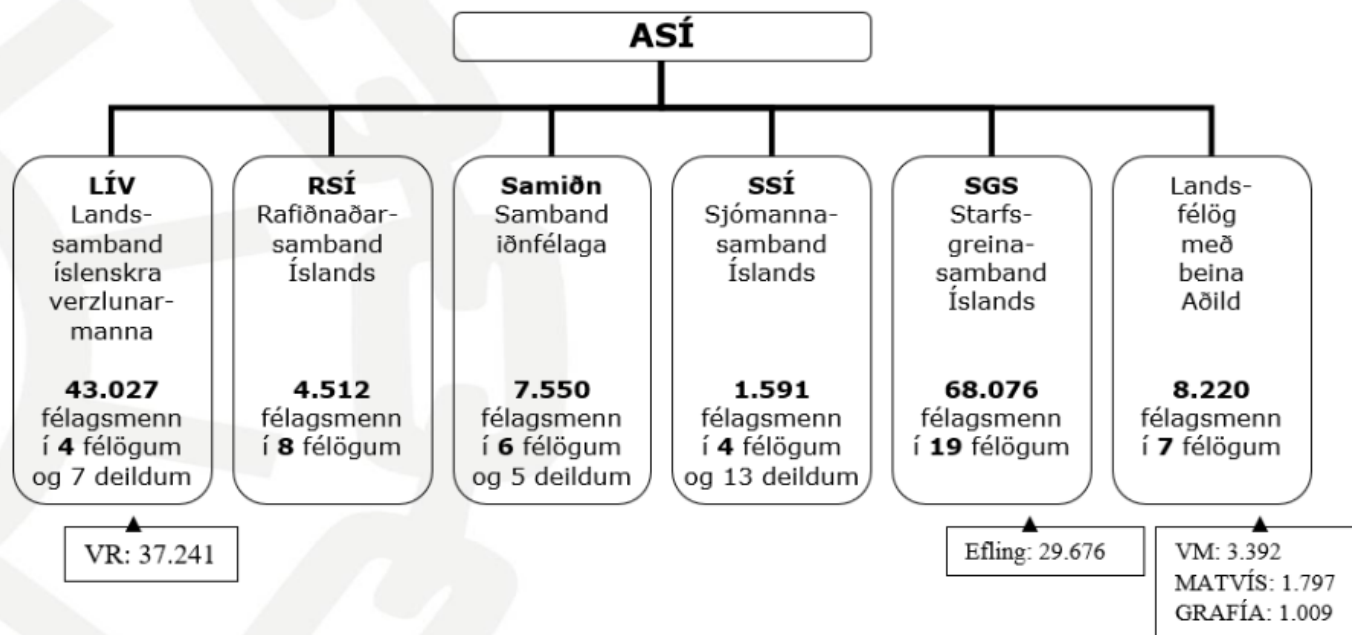
Trúnaðarráð Verk Vest 8. apríl 2019

Kjarasamningar SGS og LÍV Gildistími 1. apríl 2019 – 30. nóvember 2022

Félagsmenn í Alþýðusambandi Íslands

Landssambönd – stéttarfélög - félagsmenn Grunnurinn í skipulagi Alþýðusambands Íslands:

132.976 félagsmenn í 5 landssamböndum, auk 7 landsfélaga með beina aðild
48 stéttarfélög & 25 deildir innan stéttarfélaga

Félagsmenn eru flestir á almennum vinnumarkaði - Einnig starfsmenn ríkis og sveitarfélaga
Bæði staðbundin félög og landsfélög - Félagsmenn virkir á vinnumarkaði eru 119.995 (jan19)

Samsett lausn sem byggir á samstarfi verklýðshreyfingar, atvinnurekenda og stjórnvalda

- Tekið verður á kennitöluflakki samkvæmt tillögum ASÍ og SA og heimildir til refsinga auknar.
- Keðjuábyrgð um opinber innkaup verður lögfest. Aðstoð og vernd fyrir fórnarlömb vinnumannsals og nauðungarvinnu aukin.
- Verðtryggð jafngreiðslulán til lengri tíma en 25 ára verða bönnuð frá 2020 nema með ákveðnum skilyrðum. Frá byrjun árs 2020 verður lágmarkstími verðtryggðra neytendalána lengdur úr 5 í 10 ár.
- Spornað verður við sjálfvirkum vísitöluhækkunum vöru, þjónustu og skammtímasamninga

LÍFS KJARA SAMNING URINN

2019-2022

- Nýtt lágtekjuprep í þriggja þrepa skattkerfi. Ráðstöfunartekjur tekjulægsta hópsins aukast um 10.000 kr/mánuði
- Húsnæðismál: 2 milljarðar í viðbót í stofnframlög 2020-2022 ca. 1.800 íbúðir, unnið verður með aðilum vinnumarkaðarins að leiðum til að auðvelda ungu fólki fyrstu kaup og núverandi heimild til nýtingar á séreingarsparnaði verður framlengd.
- Lífeyrismál: lögfest verður heimild til að ráðstafa 3,5% í tilgreinda séreign. Heimilt verður að ráðstafa tilgreindri séreign til húsnæðismála með tíma og fjárhæðartakmörkum. Farið verður í endurskoðun lífeyristökualdurs í samráði við aðila.

LÍFS KJARA SAMNING URINN

2019-2022

- Unmennalaunum er breytt þannig að nú verður miðað við 18 ár áður í stað 20 ár áður.
- Ungmenni geta safnað tímum á tvo vegu; 300 tímar hjá sama atvinnurekanda (1,7 mán) eða 500 tímar samtals í sömu atvinnugrein (2,9 mán)
- Frá 16 ára aldri verður heimilt að miða við 95% af byrjunarlaunum þegar skilyrðum starfstímum hefur verið náð.

LÍFS KJARA SAMNING URINN

2019-2022

Megininntak: Tryggja kjarabætur lágtekjuhópa og skapa skilyrði fyrir lækkun vaxta

Kjarabætur til tekjulágra

- Kjarasamningurinn felur í sér sérstaka áherslu á **kjarabætur til tekjulágs launafólks**.
- Launahækkarnir samningsins eru allar í formi **krónutöluhækkana** á kauptaxta og föst mánaðarlaun fyrir dagvinnu.
- Í því felst breið sátt á vinnumarkaði um að launafólk með lágar tekjur hækki hlutfallslega meira í launum en þeir sem hærri laun hafa.

Skilyrði til vaxtalækkunar

- Eitt meginmarkmið kjarasamningsins er að **stuðla að vaxtalækkun** sem gagnast heimilunum og atvinnulífinu einkar vel.
- Að mati samningsaðila skapar samningurinn rými til vaxtalækkunar sem **eykur ráðstöfunartekjur heimila** með íbúðaskuldir og auðveldar fyrirtækjum að standa undir launahækkunum sem felast í kjarasamningnum.
- Þá stuðlar vaxtalækkun að **lækkun húsaleigu**.

Samkeppnishæft atvinnulíf

- Ein forsenda góðra kjara launafólks og fullrar atvinnu er **samkeppnishæfni íslensks atvinnulífs**.
- Markmið aðila er að standa vörð um kaupmátt launa og stuðla að lágri verðbólgu og lægri vöxtum til frambúðar.

Hagvaxtarauki

- Í samningnum felst bein tenging milli svigrúms atvinnulífsins til launabreytinga og hækkunar launa.
- Ákvæði um **launaauka** vegna framleiðniaukningar tryggir launafólki hlutdeild í ávinningi þegar landsframleiðsla á hvern íbúa eykst umfram tiltekin mörk.

Launaþróunartrygging

- Samningurinn tryggir einnig að launafólk sem tekur laun samkvæmt umsömdum launatöxtum fylgi almennri launaþróun verði umtalsvert launaskrið á almennum vinnumarkaði.

Heilbrigður vinnumarkaður

- Samningsaðilar vilja **treysta í sessi heilbrigðan vinnumarkað** þar sem brot á launafólki líðast ekki með því að lögfestar verði aðgerðir gegn kennitöluflakki og félagslegum undirboðum sem jafnframt tryggi jafna samkeppnisstöðu fyrirtækja.

Samningsforsendur

Forsendur kjarasamninga verða metnar í september 2020 og september 2021. Forsendurnefnd verður skipuð þremur fulltrúum frá hvorum samningsaðila.

- ✓ Kaupmáttur launa hafi aukist á samningstímabilinu skv. launavísitölu Hagstofu Íslands.
- ✓ Vaxtir lækki verulega fram að endurskoðun samnings í september 2020 og haldist lágir út samningstímann.
- ✓ Stjórnvöld standi við gefin fyrirheit skv. yfirlýsingum ríkisstjórnarinnar í tengslum við gerð kjarasamninganna.

Byggir á fjórum samþættum atriðium

1

Hærri laun

- Sérstök áhersla á kjarabætur tekjulágs launafólks -

2

Aukinn sveigjanleiki og meiri frítími

- Styttri vinnutími, aukinn frítími og fjölskylduvænni vinnustaður -

3

Lægri skattar

- Aðgerðir stjórnvalda til að létta undir með tekjulágu launafólki-

4

Lægri vextir

- Lífskjarasamningur skapar skilyrði til vaxtalækkunar-

Lífskjarasamningar 2019-2022

Launamál

Launataxtar hækki um **90.000** krónur á mánuði yfir samningstímann

Almenn hækkun nemur um **68.000** krónum á mánuði

Skattar

10.000 kr. skattalækkun til lágtekjufólks

Verðtrygging lána

- Engin verðtryggð lán frá árinu 2020 til lengri tíma en **25 ára**
- Lágmarkslengd verðtryggðra lána verði **tíu ár**
- Húsnæðisliðurinn tekinn úr vísitölu verðtryggðra lána

Stytting vinnuvikunnar

Stytting vinnuviku, sem verður **36** stundir, en þó yrði það útfærsluatriði á hverjum vinnustað

Launahækkunir samningsins eru í formi krónutöluhækkana á kauptaxta og föst mánaðarlaun

Almenn hækkun

Ár	kr.
2019	+17.000 kr.
2020	+18.000 kr.
2021	+15.750 kr.
2022	+17.250 kr.

Hækkun kauptaxta

Ár	kr.
2019	+17.000 kr.
2020	+24.000 kr.
2021	+24.000 kr.
2022	+25.000 kr.

Lágmarkstekjutrygging

Ár	kr.
2019	317.000 kr.
2020	335.000 kr.
2021	351.000 kr.
2022	368.000 kr.

Orlofsuppbót

Ár	kr.
2019	50.000 kr.
2020	51.000 kr.
2021	52.000 kr.
2022	53.000 kr.

+26.000 króna
orlofsuppbótarauki
sem greiðist til allra
fyrir 2. maí 2019

Lífskjarasamningurinn er grundvallaður á krónutöluhækkunum

Hagvaxtaraukinn tryggir að **hlutur launafólks í verðmætasköpuninni helst stöðugur**, sem í dag er sá hæsti meðal ríkja OECD.

Launahækkunir 2019-2022

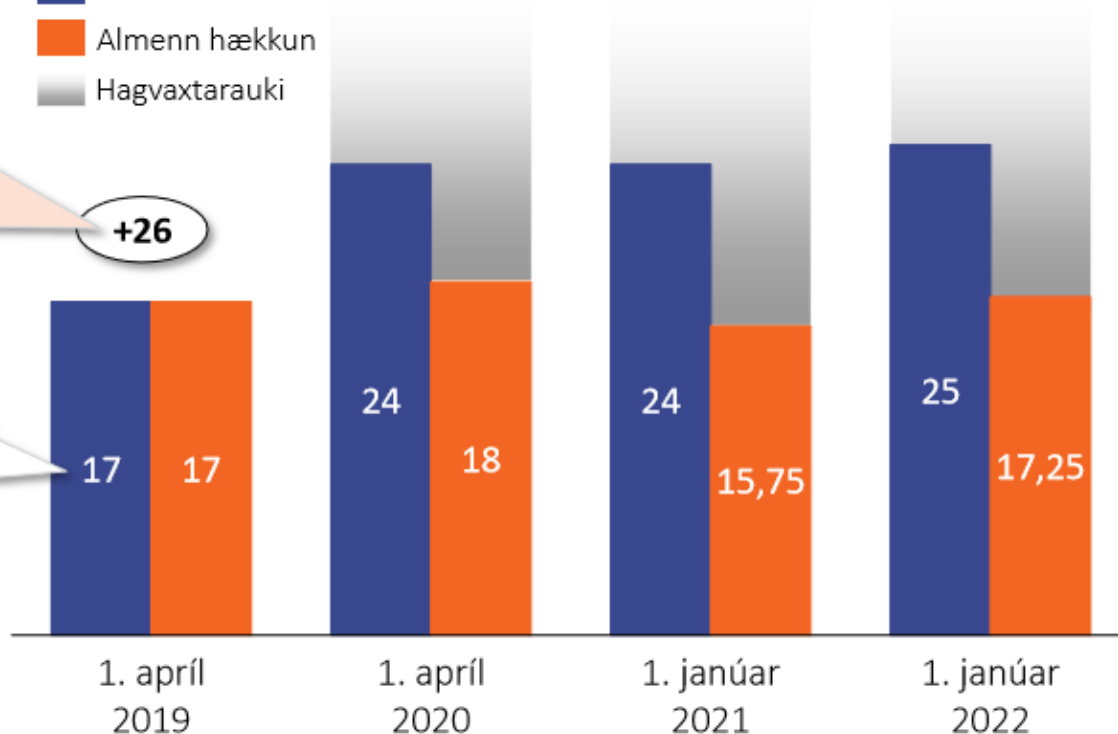
Þúsundir króna

■ Taxtahækkun
■ Almenn hækkun
■ Hagvaxtarauki

+26.000 króna orlofsuppbótarauki sem greiðist til allra fyrir 2. maí 2019

+26

Hófleg upphafshækkun er lykilatriði

Lágmarkstekjutrygging strax í 317 þúsund kr.

Hagvöxtur á mann

> 1,0%	➔	+3.000 kr.
> 1,5%	➔	+5.500 kr.
> 2,0%	➔	+8.000 kr.
> 2,5%	➔	+10.500 kr.
> 3,0%	➔	+13.000 kr.

- Hagstofan birtir tölur um hagvöxt á mann í mars ár hvert.
- Launahækkunir munu því eiga sér stað í maí.
- Árleg samningsbundin launahækkun samanstendur af grunnlaunahækkun og launaauka

Hagvaxtaraukinn fer að fullu á taxtalaun en 75% í almenna hækkun

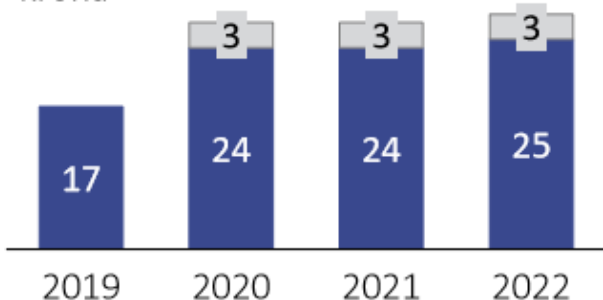
Sviðsmyndir lífskjarasamnings: Hagvaxtaraukinn tryggir hlut launþega í verðmætasköpun þjóðarinnar

1

Sviðsmynd 1

Hagvöxtur á mann 1%

Þúsundir króna

99

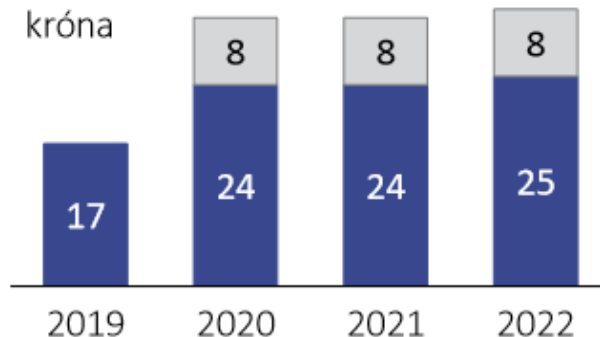
Samanlögð hækkun 2019-2022

2

Sviðsmynd 2

Hagvöxtur á mann 2%

Þúsundir króna

114

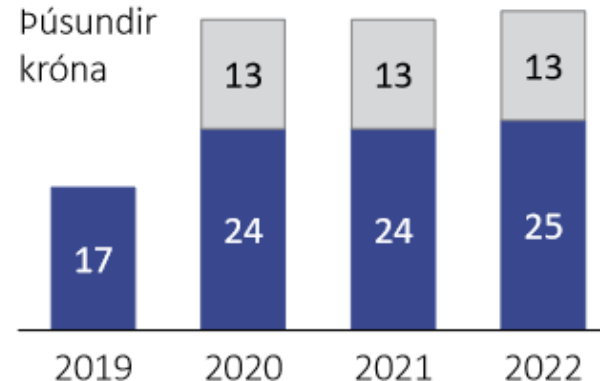
Samanlögð hækkun 2019-2022

3

Sviðsmynd 3

Hagvöxtur á mann 3%

Þúsundir króna

129

Samanlögð hækkun 2019-2022

Við bætist 26.000 kr. orlofsuppbótarauki sem greiðist út fyrir 2. maí 2019

Launapróunartrygging veitir taxtahópum hlutdeild í launaskriði á almennum markaði

Launapróunartrygging

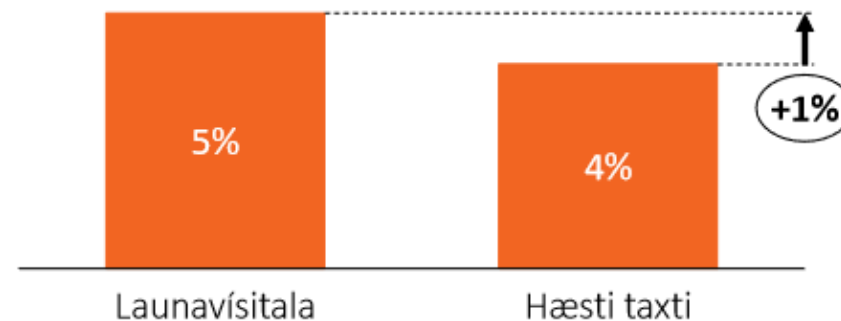
Á árunum 2020-2022 reiknast ár hvert kauptaxtauki vegna launapróunar, að tilteknum skilyrðum uppfylltum.

1. Útreikningur taxtaaukans byggist á samanburði launapróunar skv. launavísitölu Hagstofu Íslands fyrir almennan vinnumarkað¹ við hlutfallslega breytingu hæsta virka launaflokks SGS.²
2. Hækki launavísitalan meira en viðmiðunartaxtinn hækka allir kauptaxtar kjarasamninga um sömu krónutölu sem reiknast sem hlutfall umframhækkunarinnar af framangreindum kauptaxta.
3. Útreikninga skal miða við breytingar milli desembermánaða ár hvert³ og skal taxtaaukinn bætast við kauptaxta frá 1. maí ár hvert.

Dæmi:

- Launavísitala hækkar um **5%** á viðmiðunartímabilinu.³
- Hæsti launataxti hækkaði á sama tíma um **4%**.

- Pá munar u.þ.b. 1% ($1,05/1,04=0,96\%$).
- Hæsti taxtinn er t.d. 300.000 kr. á mánuði.

Þá reiknast launapróunartryggingin sem 1% af 300.000 kr. eða 3.000 kr.

¹ leiðrétt með aðferð dr. Kim Ziechang

² lfl. 17 e. 5 ár

³ fyrst m.v. des. 2018 – des. 2019

Samantekt: Áhersla á taxtahópa og tengingu launahækkana við þróunar verðmætasköpunar

1

Lífsskjarsamningar

- Fjögurra ára kjarasamningur.
- Hækkun kauptaxta verði 90 þúsund krónur á þessum árum.
- Til viðbótar greiðist 26.000 kr. orlofsuppbótarauki út á fyrsta samningsárinu.

2

Hagvaxtarauki

- Hagvaxtarauki reiknast út frá hagvexti á mann.
- Hagvaxtaraukinn tryggir launafólki hlutdeild í þeim ávinningi sem myndast þegar landsframleiðsla á mann eykst umfram tiltekin mörk.
- Hlutur launafólks í verðmætasköpun verður því áfram sá hæsti meðal ríkja OECD.

3

Launapróunartrygging

- Samningurinn tryggir að launafólk sem tekur laun samkvæmt umsömdum launatöxtum fylgi almennri launapróun verði umtalsvert launaskrið á almennum vinnumarkaði.
- Launapróunartrygging er greidd út árlega og miðast við breytingar milli desembermánaða ár hvert.

Samsett nálgun í fjögurra ára lífskjarasamningi

1

Hærri laun

- Sérstök áhersla á kjarabætur tekjulágs launafólks -

2

Aukinn sveigjanleiki og meiri frítími

- Styttri vinnutími, aukinn frítími og fjölskylduvænni vinnustaður -

3

Lægri skattar

- Aðgerðir stjórnvalda til að létta undir með tekjulágu launafólki-

4

Lægri vextir

- Lífskjarasamningur skapar skilyrði til vaxtalækkunar-

Lífskjarasamningurinn gefur starfsfólki möguleika á að kjósa um styttri vinnuviku á hverjum vinnustað fyrir sig

- Kjarasamningurinn gefur starfsfólki á einstökum vinnustöðum möguleika á styttingu vinnuviku með gerð samkomulags þar um milli starfsmanna og stjórnenda.
- Starfsmenn geta farið fram á viðræður um vinnutímastyttingu í **36 virkar vinnustundir á viku** að jafnaði samhliða upptöku virks vinnutíma. Stjórnendur fyrirtækja geta einnig óskað eftir sams konar viðræðum.
- Á samningssviði verslunarmanna verður vinnutímastytting **45 mínútur á viku** sem útfærð verður sérstaklega.

Tíminn er dýrmætur: Sveigjanlegri og styttri vinnudagur gerir launafólki kleift að samræma vinnu og einkalíf betur en áður

Sveigjanlegri og styttri vinnudagur

Með því að gera vinnutíma fólks sveigjanlegri hagnast allir.

Má til dæmis bjóða þér að...

- 1 Hætta fyrr á hverjum degi?
- 2 Hætta fyrir hádegi á föstudögum?
- 3 Fá tvo auka frídaga á mánuði?
- 4 Halda áfram eins og ekkert hafi í skorist?

Þetta eru gæði sem gætu komið til viðbótar við hækkun launa sem verið er að semja um þessa dagana.

Tilraunarrinnar virði

- Á Íslandi er unnin mikil yfirvinna en hjá frændum okkar og frænkum á Norðurlöndum þekkist hún varla.
- Þessu viljum við breyta og gera íslenskan vinnumarkað fjölskylduvænni þar sem karlar og konur deila jafnri fjölskylduábyrgð.

Hvað myndir þú gera?

Það er í þínum höndum og góðu fréttirnar eru þær að starfsfólk mun sjálft kjósa um það fyrirkomulag sem hentar best á hverjum vinnustað.

Vinnutímastytting: Starfsfólk og atvinnurekendur velji það fyrirkomulag sem hentar best á hverjum vinnustað

Óbreyttur vinnutími

- Starfsdagurinn **helst óbreyttur**.
- Sérhver vinnudagur helst óbreyttur.

Stytttri vinnudagur

- Starfsmenn og atvinnurekendur komast að samkomulagi að nýta styttingu **á hverjum degi**.
- Sérhver vinnudagur styttest um **53 mínútur**.

Stytttri vinnuvika

- Starfsmenn og atvinnurekendur komast að samkomulagi að nýta það **í lok hverrar viku og ljúka störfum rétt fyrir hádegi á föstudegi**.
- Hver föstudagur styttest um **212 mínútur**.

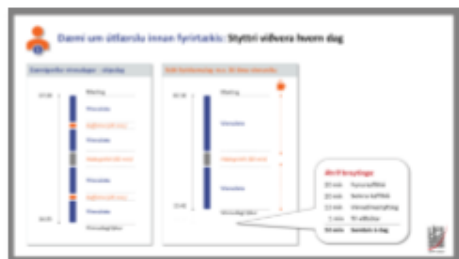
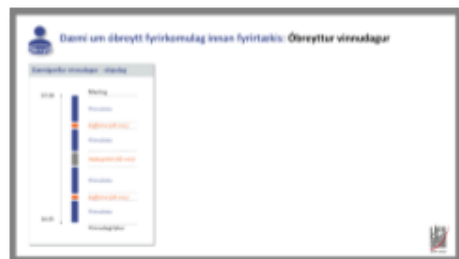
Frí annan hvern föstudag

- Starfsmenn og atvinnurekendur komast að samkomulagi um að nýta það **í lok annarrar hverrar viku og taka frí annan hvern föstudag**.
- Annar hver föstudagur er **viðbótar frídagur**.

Stytttri vinnudagur þar sem vélar stjórna hraða

- Starfsmenn og atvinnurekendur komast að samkomulagi um að nýta styttingu **á hverjum degi**.
- Hvíldarhlé útfærð** á hverjum vinnustað eftir þörfum og aðstæðum.

Dæmi um óbreytt fyrirkomulag innan fyrirtækis: Óbreyttur vinnudagur

Dæmigerður vinnudagur - skipulag

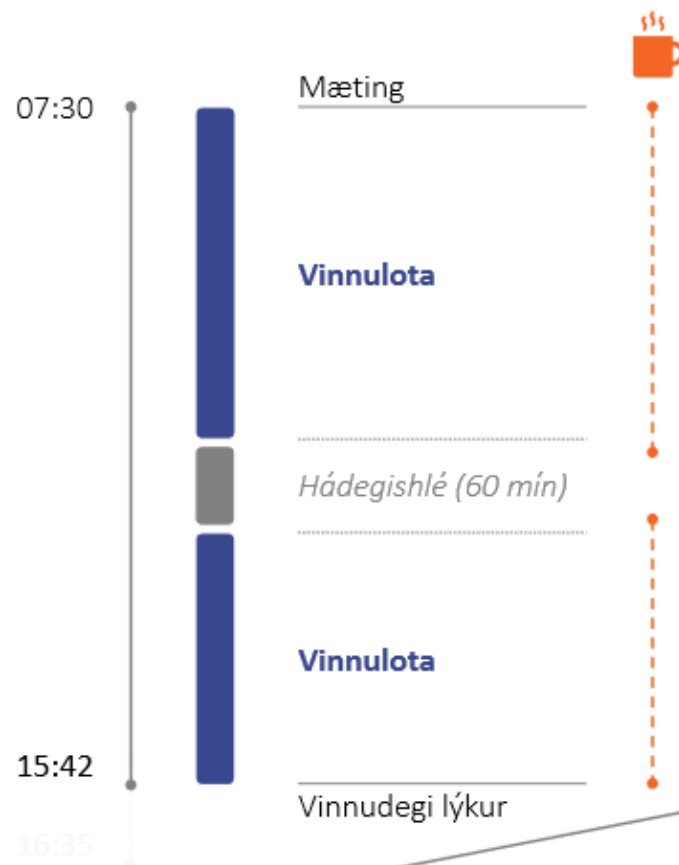

Dæmi um útfærslu innan fyrirtækis: Styttri viðvera hvern dag

Dæmigerður vinnudagur - skipulag

Nýtt fyrirkomulag m.v. 36 tíma vinnuviku

Áhrif breytinga:

20 mín	Fyrri kaffihlé
20 mín	Seinna kaffihlé
12 mín	Vinnutímastytting
1 mín	Til viðbótar
53 mín	Samtals á dag

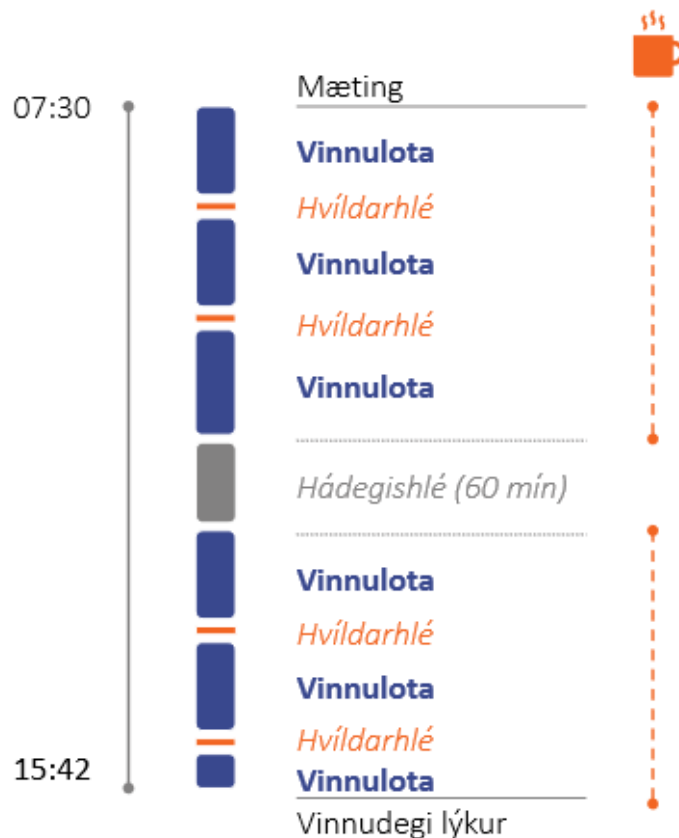

Dæmi um útfærslu innan fyrirtækis þar sem vélar stjórna hraða

Dæmigerður vinnudagur - skipulag

Nýtt fyrirkomulag m.v. 36 tíma vinnuviku¹

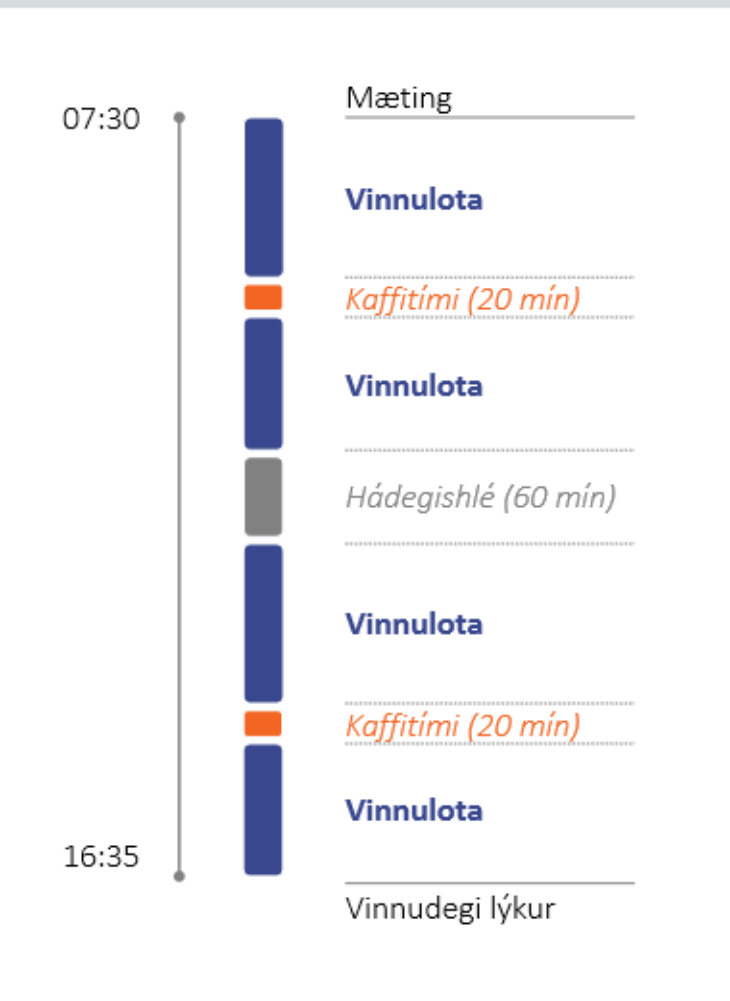

¹Sýnidæmi til útskýringar. Ótímasett hvíldarhlé útfærð á hverjum vinnustað eftir þörfum og aðstæðum.

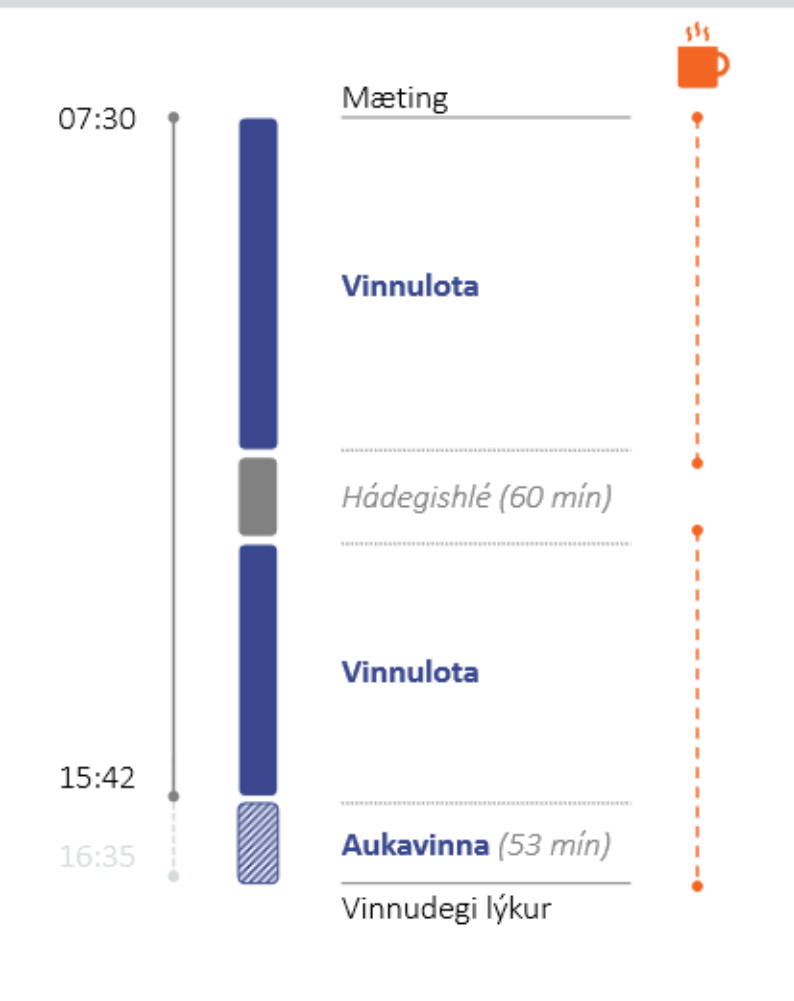

Dæmi um útfærslu innan fyrirtækis: Óbreytt viðvera nema á föstudögum

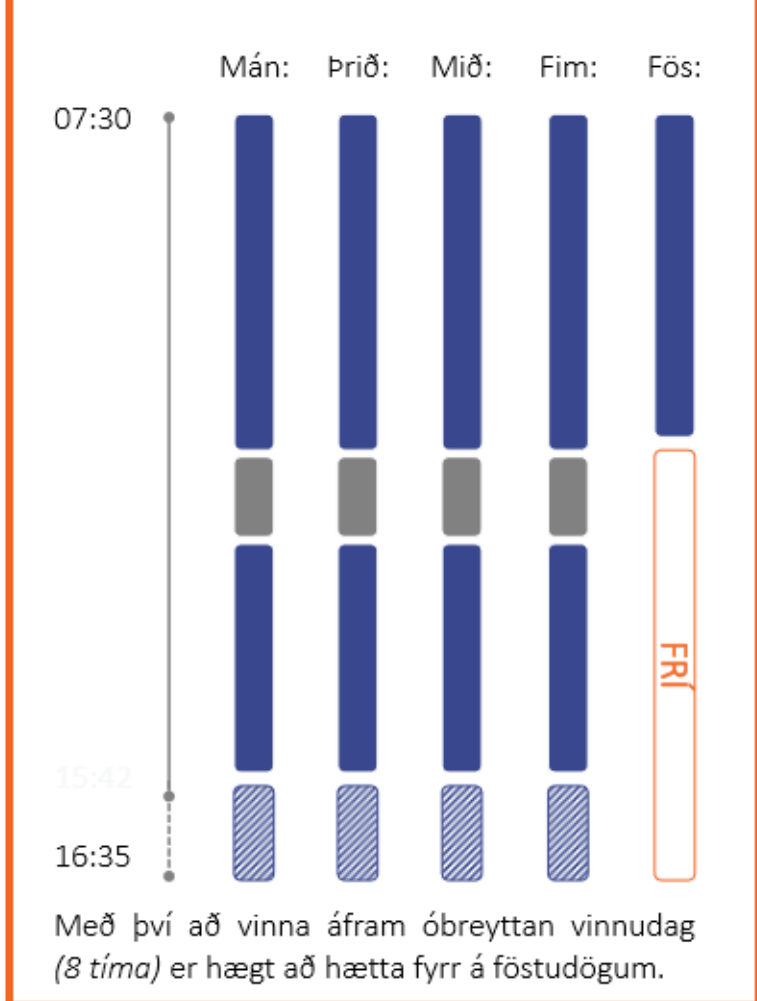
Dæmigerður vinnudagur - skipulag

Nýtt fyrirkomulag m.v. 36 tíma vinnuviku

Stytting vinnuvikunnar um hálfan dag

*Stytting vinnudagsins á föstudögum er 212 mínútur eða 3 klukkustundir og 32 mínútur.

Dæmi um útfærslu innan fyrirtækis: Óbreytt viðvera, frí annan hvern föstudag¹

Dæmigerður vinnudagur - skipulag

Nýtt fyrirkomulag m.v. 36 tíma vinnuviku

Styttir vinnumánuðinn um 2 daga

Með því að vinna áfram óbreyttan vinnudag (8 tíma) er hægt að taka frí annan hvern föstudag.

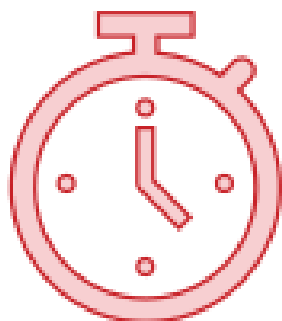
	Mán:	Þrið:	Mið:	Fim:	Fös:
Vika 1	☐	☐	☐	☐	☐
Vika 2	☐	☐	☐	☐	FRÍ
Vika 3	☐	☐	☐	☐	☐
Vika 4	☐	☐	☐	☐	FRÍ

☐ Unnir dagar ☐ Frídagar

Þetta eru aðeins fá dæmi af ótal mörgum sem starfsmenn og vinnuveitendur geta farið.

Hrein stytting á vinnuviku verslunarmann um 45 mínútur á viku

- Frá 1. janúar 2020 þá styttist vinnuvikan hjá öllum verslunarmönnum um 45 mínútur
- Vinnuvikan hjá afgreiðslufólki verður 38 klst og 45 mínútur og virkur vinnutími 35 klst og 50 mínútur
- Vinnuvikan hjá skrifstofufólki verður 36 klst. og 45 mínútur og virkur vinnutími 35,5 klst
- Á ári er styttingin um 35,25 klst. eða tæpir 5 dagar (4 dagar og 5,85 klst.)

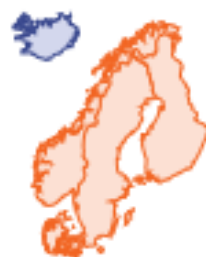
Tíminn er dýrmætur: Sveigjanlegri og styttri vinnudagur gerir launafólki kleift að samræma vinnu og einkalíf betur en áður

Sveigjanlegri og styttri vinnudagur

Með því að gera vinnutíma fólks sveigjanlegri hagnast allir.

Möguleikar á styttingu

- 1 Hætta fyrr á hverjum degi
- 2 Hætta fyrir hádegi á föstudögum
- 3 Safna upp fríi
- 4 Vinnutímastytting með öðrum hætti?

Tilraunarinnar virði

- Á Íslandi er unnin mikil yfirvinna en hjá frændum okkar og frænkum á Norðurlöndum þekkist hún varla.
- Þessu viljum við breyta og gera íslenskan vinnumarkað fjölskylduvænni þar sem karlar og konur deila jafnri fjölskylduábyrgð.

Stytting vinnuvikunnar tekur gildi 1. janúar 2020

Atvinnurekendur og launamenn þurfa að vera búnir að semja um hvernig stytting á sér stað fyrir 1. desember 2019. Ef ekki næst samkomulag styttist hver dagur um 9 mínútur.

Breytingar á deiltölum

- Við styttingu vinnuvikunnar breytast deilitölur til að finna tímakaup.
- Deilitölur hjá afgreiðslufólki verða: 167,94 í stað 170 og fyrir virkan vinnutíma 155,3 í stað 158,5
- Deilitölur hjá skrifstofufólki verða: 159,27 í stað 160 og fyrir virkan vinnutíma 153,86 í stað 157,1
- Yfirvinna reiknast þegar ofangreindum vinnutíma er náð á mánuði.
- Við breytingu á deiltölum þá hækkar tímakaup í dagvinnu um 1,2% hjá afgreiðslufólki og um 0,5% hjá skrifstofufólki.

Aðrar breytingar á kjarasamningi

- Rýmri réttur starfsmanna að taka orlof umfram 20 daga að vetri.
- Breytingar á texta vegna síma starfsmanna á vegum atvinnurekanda
- Bókun um fjármögnun á leiguíbúðafélagi
- Bókun um nýtt launakerfi
- Bókun um starfsmenntamál

Nýr samningur fyrir starfsfólk í ferðaþjónustu

- Gildir fyrir samsett störf í afgreiðslu og þjónustu hjá afþreyingar- og ferðaþjónustufyrirtækjum. t.d. afgreiðsla hjá bílaleigu, hvalaskoðun, ferjum, söfnum o.fl.
- Heimilt að setja upp vaktir þá eru álög eins og í aðalkjarasamningi 40% um kvöld og helgar og 50% á nóttinni.
- Heimilt að semja um vinnu á helgi- og stórhátíðardögum í ráðningarsamningi en þá kemur vetrarfrí á móti vinnu á þessum dögum.
- Neysluhlé eins og í samningu um gestamóttöku eða 5 mín fyrir hvern unninn klukkutíma.
- Sömu launataxtar og í gestamóttöku.

Samantekt: Aukinn sveigjanleiki, meiri frítími og fjölskylduvænni vinnustaður

1

Tíminn er
dýrmatur

- Með því að gera vinnutíma fólks sveigjanlegri hagnast allir.
- Á Íslandi er unnin mikil yfirvinna en hjá frændum okkar og frænkum á Norðurlöndum þekktist hún varla.
- Kjarasamningurinn gefur starfsfólki á einstökum vinnustöðum möguleika á styttingu vinnuviku með gerð samkomulags þar um milli starfsmanna og stjórnenda.

2

Stytting
vinnuviku

- Tekinn verði upp virkur vinnutími og vinnutímastytting samhliða því.
- Virkur vinnutími verði því að jafnaði 36 stundir á viku.
- Fulltrúar launafólks og atvinnurekendur gera samkomulag um útfærslu vinnutímastyttingarinnar á hverjum vinnustað fyrir sig.

3

Meiri frítími

- Vinnutímastytting býður upp á fjölbreytta möguleika.
- Aukinn frítími og sveigjanlegri vinnutími gerir foreldrum kleift að samræma atvinnu og fjölskyldulíf.
- Stytting vinnutíma og fjölskylduvænni vinnustaður getur leitt til aukinnar framleiðni sem er til hagsbóta fyrir alla landsmenn.

1 Hærri laun
- Sérstök áhersla á kjarabætur tekjulágs launafólks -

2 Aukinn sveigjanleiki og meiri frítími
- Styttri vinnutími, aukinn frítími og fjölskylduvænni vinnustaður -

3 Lægri skattar
- Aðgerðir stjórnvalda til að létta undir með tekjulágu launafólki-

4 Lægri vextir
- Lífskjarasamningur skapar skilyrði til vaxtalækkunar-

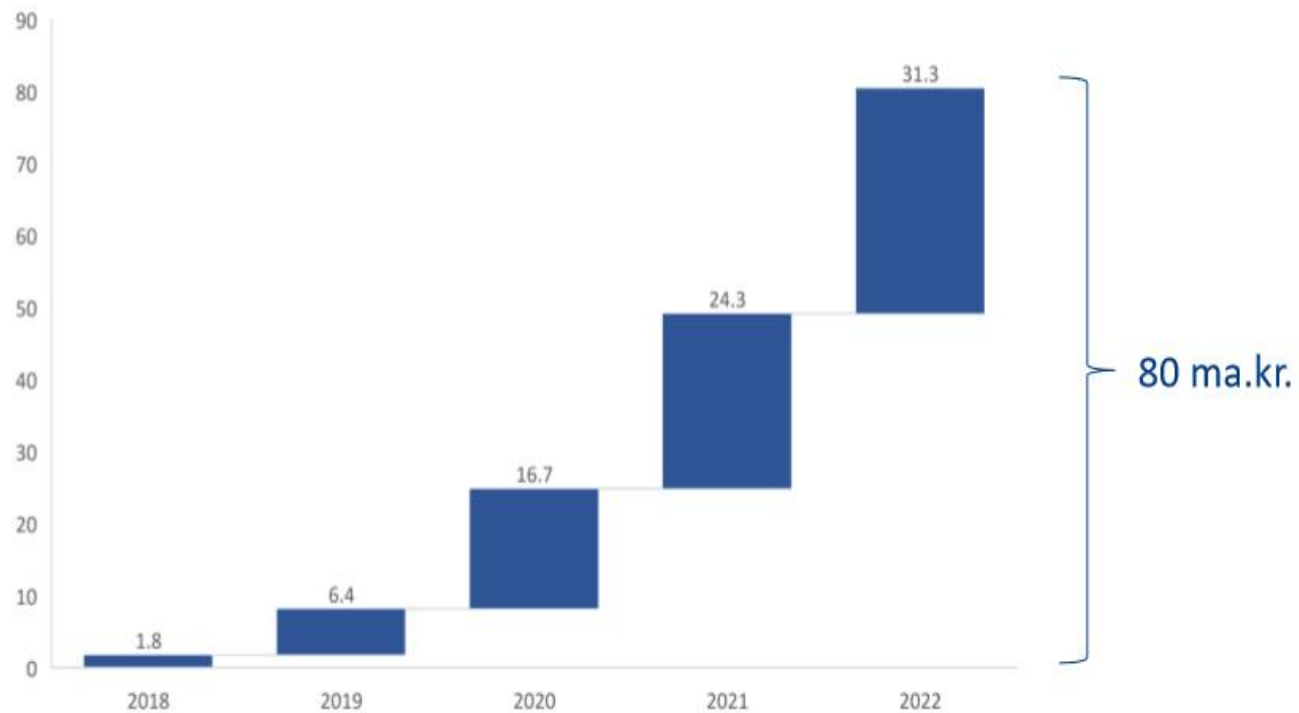

Stuðningur stjórnvalda við lífskjarasamninga

- Ríkisstjórnin leggur fram aðgerðir að umfangi um 80 milljarða á gildistíma kjarasamninga til að styðja við markmið um stöðugleika og að bæta kjör launafólks
- Lengra fæðingarorlof, lægri tekjuskattur, auknar barnabætur og auðveldari íbúðakaup
- Aðgerðirnar nýtast best ungu fólki og þeim tekjulægri

Heildarumfang aðgerða stjórnsvalda á tímabili kjarasamninga

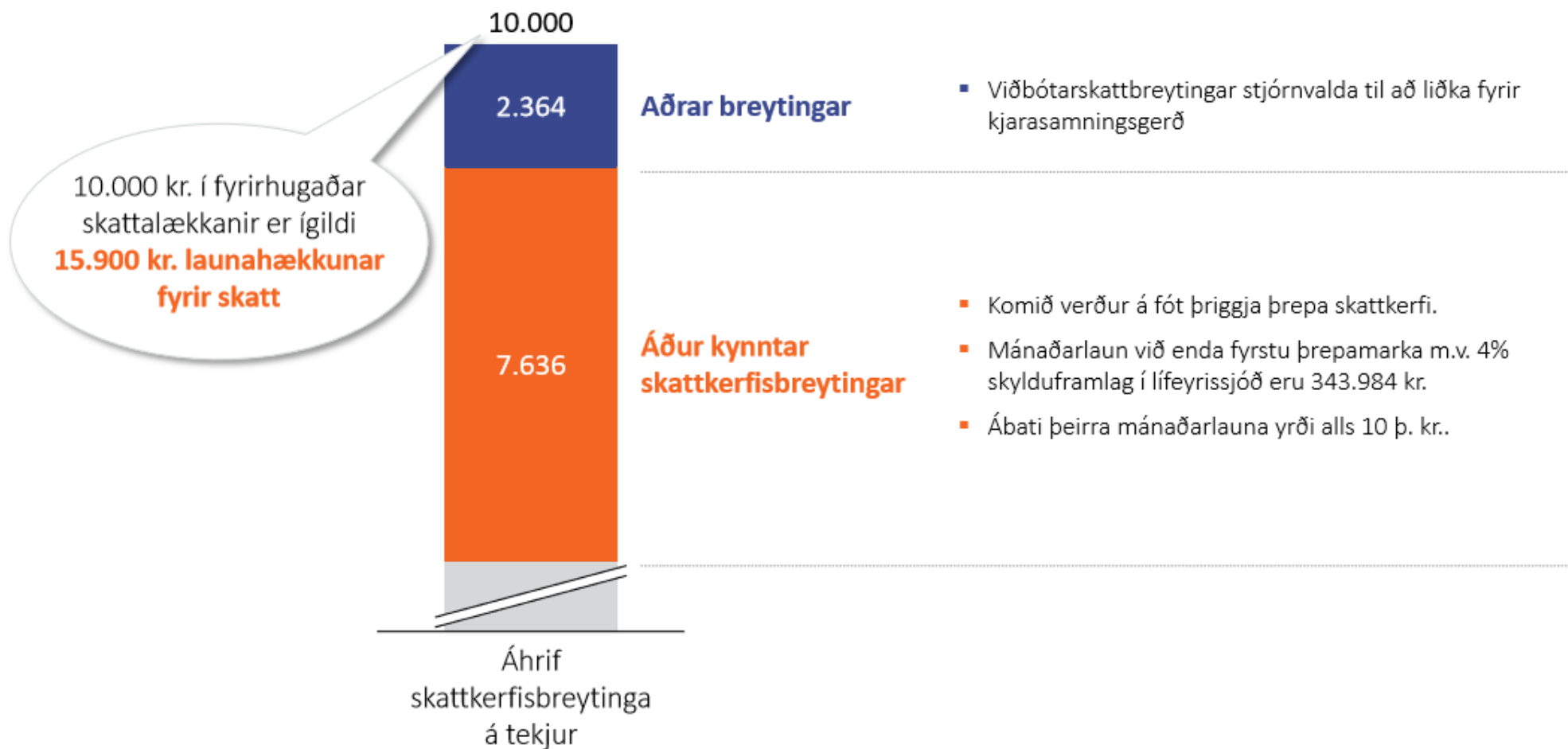

- Skýrsla átakshóps um húsnæðismál.
- Skýrsla starfshóps um leiðir fyrir ungt fólk og tekjulága inn á húsnæðismarkað.
- Endurskoðun tekjuskatts- og bótakerfa hjá einstaklingum og fjölskyldum.
- Skýrsla samstarfshóps um undirboð og brotastarfsemi á innlendum vinnumarkaði.
- Tekjusagan, opinn gagngrunnur um þróun lífskjara.
- Skýrsla um umbætur á úrvinnslu og nýtingu launatölfræðiupplýsinga.

Aðgerðir stjórnvalda: Skattar lækkaðir með sérstaka áherslu á tekjulága hópa

Ábati skattkerfisbreytinga á ráðstöfunartekjur

Krónur

Samantekt: Skattalækkun og aðrar aðgerðir stjórnvalda eru lykilatriði til að liðka fyrir gerð kjarasamninga

1

**10.000 kr.
skattalækkunir**

- Upptaka nýs lægsta þreps tekjuskatts lækkar skatta um 7.636 krónur á mánuði. Það lækkar skattbyrði tekna við 330.000 þrepaviðmið nýja skattþrepsins úr 19,85% í 17,7%.
- Þetta ásamt viðbótarskattbreytingum stjórnvalda mun lækka skatta á þá tekjulægstu um 10.000 krónum á mánuði. Þegar þessar aðgerðir hafa komið til fullrar innleiðingar jafngildri það hækkun launa um 15.900 krónur á mánuði fyrir skatta.

2

**15.000 kr. hærri
barnabætur**

- Hærri barnabætur gagnast einkum barnafólki með lágar tekjur. Þannig getur einstætt foreldri fengið 9.500 kr. hækkun á barnabótum og foreldrar í sambúð 14.000 kr.
- 9.500 kr. í hærri barnabótum samsvara 15.000 kr. launahækkun fyrir skatta.
- Þá verða skerðingarmörk barnabótanna einnig hækkuð

3

**Fleiri aðgerðir
stjórnvalda**

- Breyting á tekjuskatti einstaklinga er aðeins ein af mörgum aðgerðum stjórnvalda.
- Þegar hefur komið til hækkun atvinnuleysisbóta, hámarksfjárhæð fæðingarorlofs og sérstök hækkun persónuafsláttar.
- Fyrirhugaðar eru aðgerðir í húsnæðismálum, aðgerðir gegn brotastarfsemi á vinnumarkaði auk lengingu fæðingarorlofs.

Hærri barnabætur

Barnabætur hækkaðar um 16% og dregið úr skerðingum barnabóta fyrir tekjulægri með hækkun skerðingarmarka úr 242 í 325 þúsund krónur.

12 mánaða fæðingarorlof

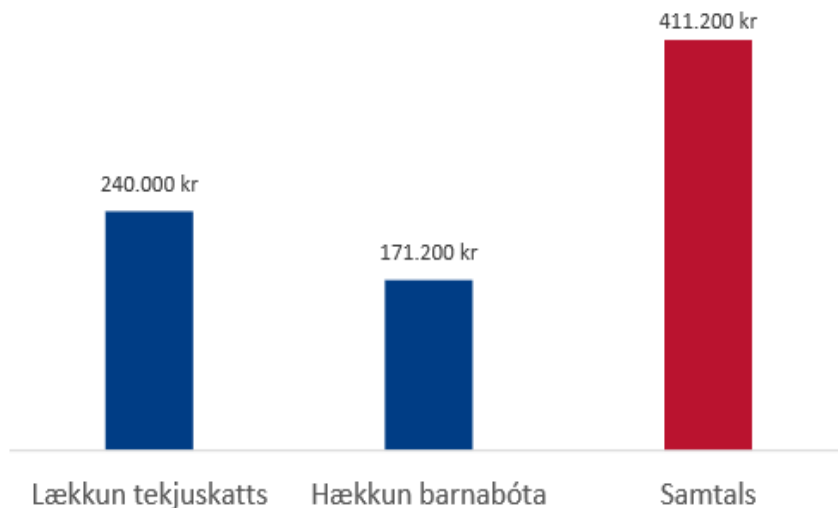
Fæðingarorlof lengt í 12 mánuði og hámarksgreiðslur hækkaðar úr 500 í 600 þúsund krónur frá ársbyrjun 2019.

Samstaða um
sérstaka áherslu
á bætta stöðu
barnafólks

680 þ.kr. mánaðartekjur

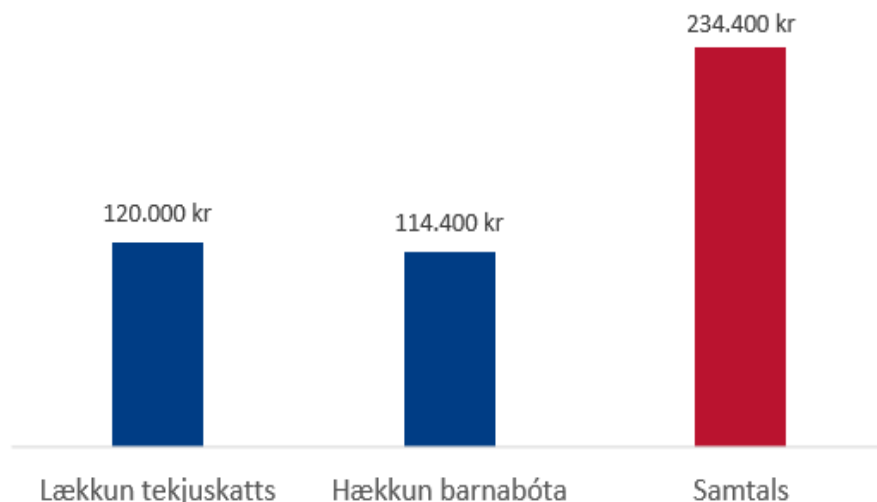

411.000 krónur

Samanlagt geta breytingar á tekjuskattskerfi og barnabótum aukið ráðstöfunartekjur fjögurra manna fjölskyldu um allt að 411 þúsund krónur á ári.

340 þ.kr. mánaðartekjur

234.000 krónur

Samanlagt geta breytingar á tekjuskattskerfi og barnabótum aukið ráðstöfunartekjur einstæðs foreldris með 2 börn um allt að 234 þúsund krónur á ári.

Aðgerðir stjórnvalda: Barnabætur hækkaðar og skerðingarmörk þeirra hækki

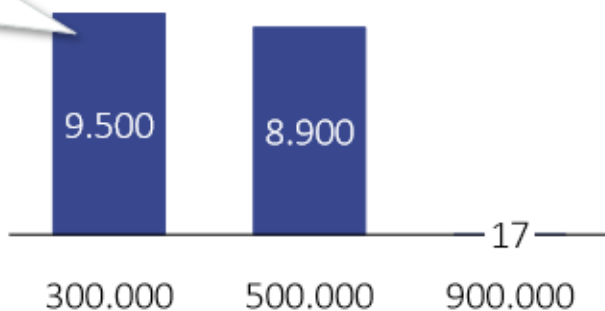
Einstætt foreldri

með 2 börn, annað yngra en 7 ára

Hækkun barnabóta

Krónur m.v.mánaðartekjur einstæðs foreldris

9.500 kr. hækkun
barnabóta er ígildi
15.000 kr. launahækkunar
fyrir skatt

Barnabætur hafa hækkað um allt
að **9.500 kr.** á mánuði fyrir
einstætt foreldri

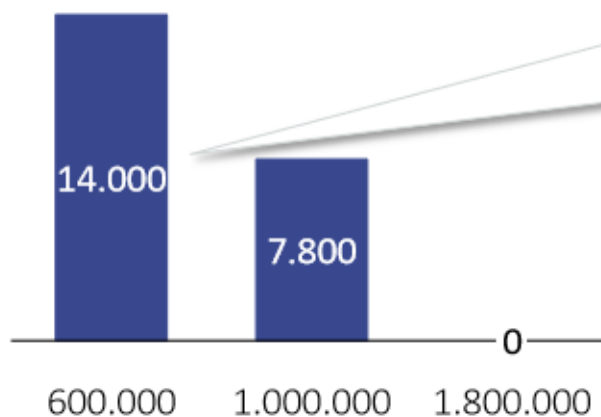
Foreldrar í sambúð

með 2 börn, annað yngra en 7 ára

Hækkun barnabóta

Krónur m.v.mánaðartekjur foreldra

14.000 kr. hækkun
barnabóta er ígildi
22.000 kr. launahækkunar
fyrir skatt

Barnabætur hafa hækkað um allt
að **14.000 kr.** á mánuði fyrir
foreldra í sambúð

1

Hærrí laun

- Sérstök áhersla á kjarabætur tekjulágs launafólks -

2

Aukinn sveigjanleiki og meiri frítíni

- Styttri vinnutími, aukinn frítími og fjölskylduvænni vinnustaður

3

Lægri skattar

- Aðgerðir stjórnvalda til að létta undir með tekjulágu launafólki

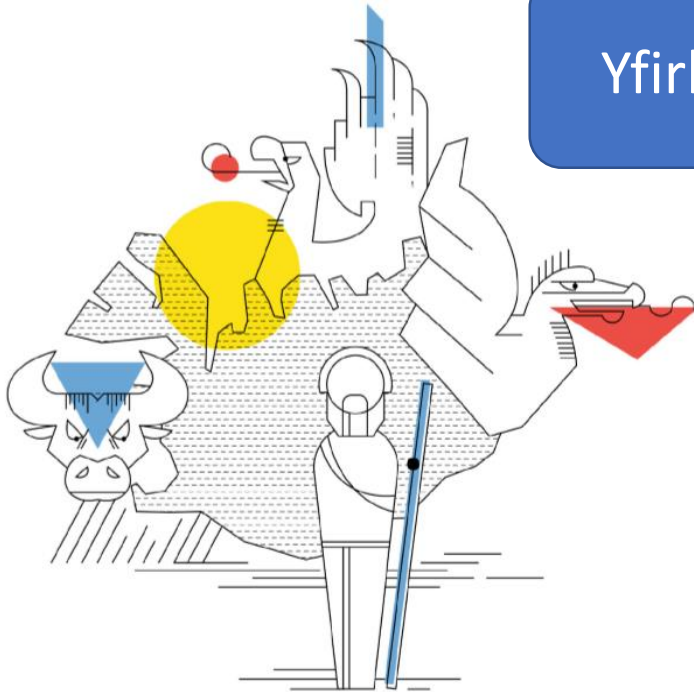
4

Lægri vextir

- Lífskjarasamningur skapar skilyrði til vaxtalækkunar

Yfirlýsing ríkisstjórnar um markviss skref til afnáms verðtryggingar

Ríkisstjórnin mun taka markviss skref á kjörtímabilinu til afnáms verðtryggingar á lánum en samhliða þeim verður ráðist í mótvægisáðgerðir til að standa vörð um möguleika ungs fólks og tekjulágra til að eignast húsnaði. Sérstök áhersla verður lögð á að gæta efnahagslegs stöðugleika. Ríkisstjórnin vill enn fremur skapa hvata og stuðning til þess að heimili sem það kjósa geti breytt verðtryggðum lánum í óverðtryggð.

Í lífskjarasamningi Samtaka atvinnulífsins og aðildarfélaga Alþýðusambands Íslands kemur fram það meginmarkmið að stuðla að vaxtalækkun sem gagnast heimilunum og atvinnulífinu. Að mati samningsaðila skapar samningurinn rými fyrir vaxtalækkun sem eykur ráðstöfunartekjur heimilanna og auðveldar fyrirtækjum að standa undir launahækkunum sem felast í kjarasamningunum.

Meginmarkmið lífskjarasamnings er að skapa hér skilyrði fyrir lækkun vaxta

Skilyrði til lækkunar vaxta

- Skynsamur lífskjarasamningur til fjögurra ára. Felur í sér beina tengingu milli svigrúms atvinnulífsins til launabreytinga og hækkunar launa.
- Stöðugt gengi krónunnar. Ólíkt fyrri niðursveiflum er Ísland nú vel í stakk búið til að takast á við efnahagsáfall sem dregur úr líkum á veikingu krónunnar.
- Jafnvægi á húsnæðismarkaði. Aukið framboð íbúðarhúsnæðis mun áfram draga úr verðhækkun íbúða.

Verðbólga ræðst að mestu leyti af þróun gengis krónunnar, launa og húsnæðisverðs. Þar af leiðir að:

- 1 Skynsamir kjarasamningar
- 2 Jafnvægi á fasteignamarkaði
- 3 Stöðugt gengi krónunnar

Skapar hér skilyrði til vaxtalækkunar

Ummæli Gylfa Zoega nefndarmanns peningastefnunefndar 31. mars 2019:

„Semjist um hóflegar launahækkanir **verður mögulegt að lækka vexti hér á landi**. Þjóðarbúið er vel í stakk búið til að takast á við áfallið sem fylgdi gjaldproti WOW air.“

Lækkun vaxta eykur ráðstöfunartekjur heimila, stuðlar að áframhaldandi hagvexti og fjölgun starfa

Af hverju skiptir máli að vextir lækki?

1

Aukinn kaupmáttur

Lægri vextir auka ráðstöfunartekjur heimila.

2

Jafnvægi á húsnæðismarkaði

Lægri vextir styðja við fjárfestingu í búðum og jafnvægi næst fyrir á húsnæðismarkaði. Stuðlar að lækkun húsaleigu.

3

Aukin fjárfesting og nýsköpun

Lægri vextir styðja við fjárfestingu og nýsköpun. Örvum þar með eftirspurn í hagkerfinu.

4

Eykur samkeppnishæfni

Lægri vextir auðvelda fyrirtækjum að standa undir launahækkunum og styðja við samkeppnishæfni.

5

Styður við hagvöxt

Lægri vextir styðja við hagvöxt og bæta lífsskjör almennings.

6

Styður við fjölgun starfa

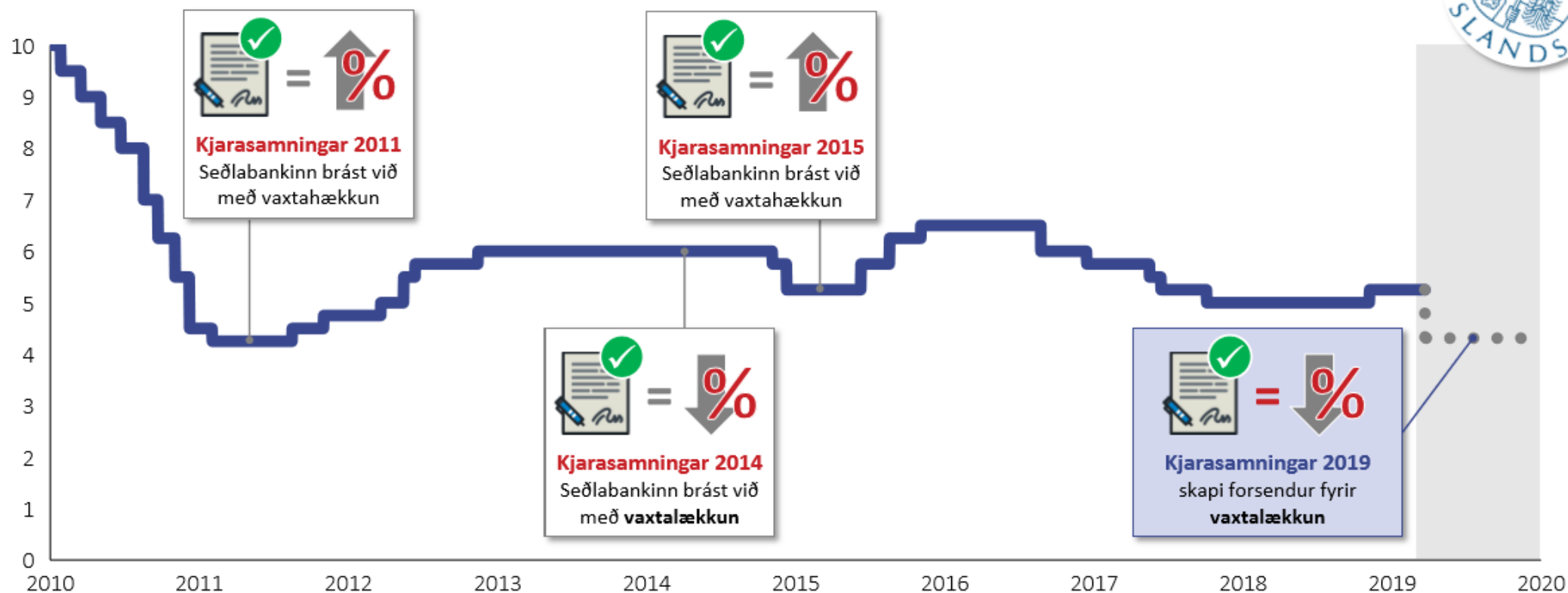
Lægri vextir styðja við fjölgun starfa.

Kjarasamningar eru risavaxin breyta í efnahagslegu tilliti

Vextir Seðlabanka Íslands

Vextir á 7 daga veðlánum

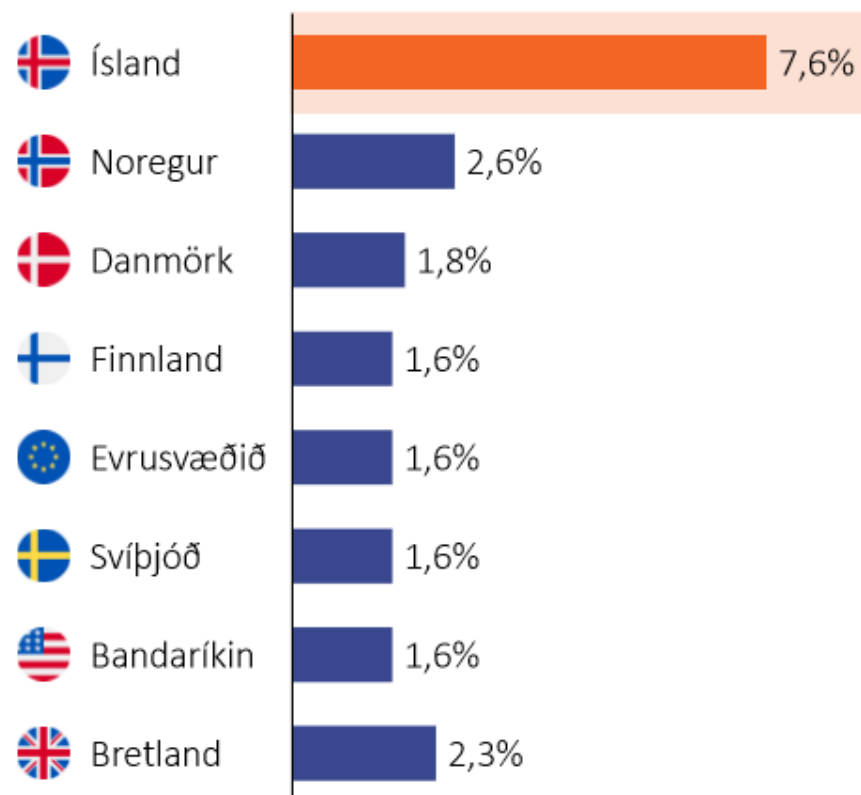
Útlánsvextir Seðlabanka Íslands eru nú 5,25%

Mikilvægt er að standa vörð um kaupmátt launa, tryggja stöðugleika og stuðla að lægri vöxtum til frambúðar

Stýrivextir í völdum ríkjum frá 2001

meðaltal á árunum 2001-2019

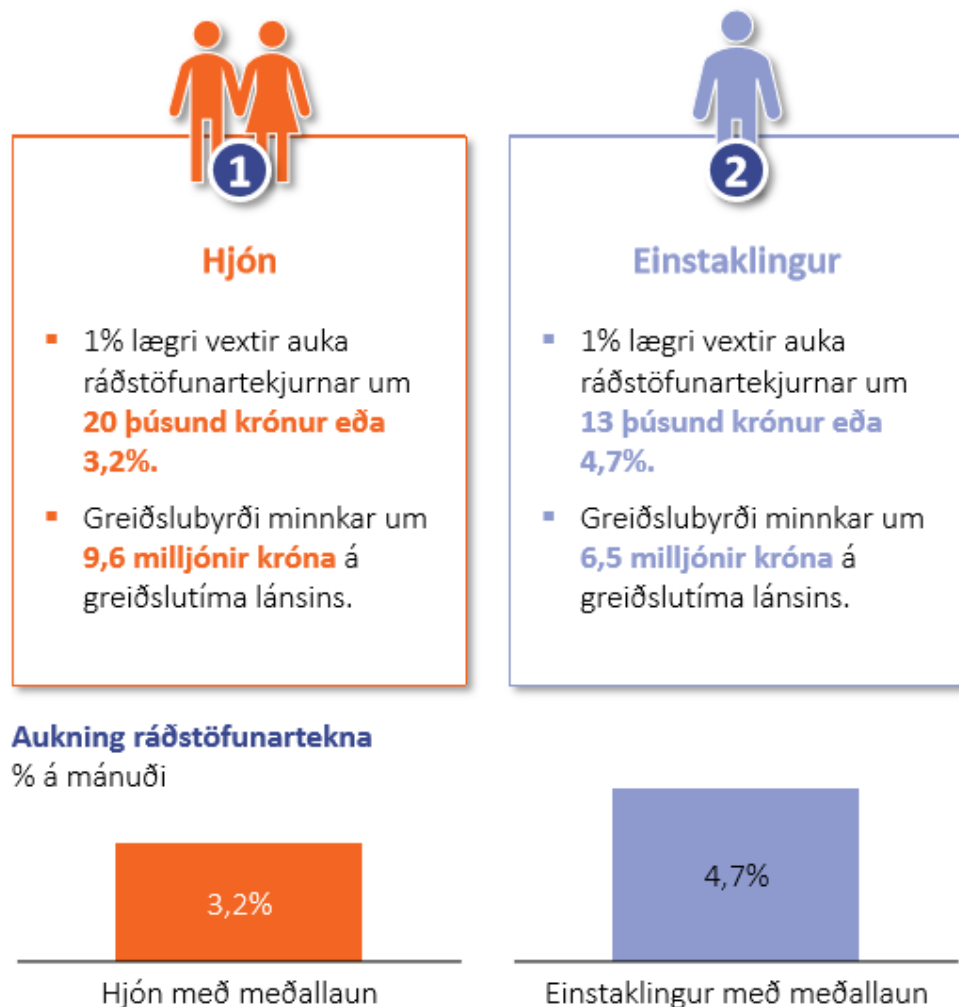

Lífskjarasamningur skapar skilyrði fyrir vaxtalækkun

1. Í gegnum tíðina hafa Íslendingar búið við mikla verðbólgu og háa vexti. Þar til nú.
2. Lífskjarasamningur stuðlar að lækkun vaxta.
3. Lítil skuldsetning, hátt sparnaðarhlutfall og rúmur gjaldeyrisvaraforði gætu skapað skilyrði til frekari lækkunar vaxta.
4. Mesta kjarabót heimila er að standa vörð um kaupmátt launa, tryggja litla verðbólgu og lægri vexti til frambúðar.

Áhrif vaxtalækkunar á heimili: Sýnidæmi um möguleg áhrif 1% vaxtalækkunar á ráðstöfunartekjur heimila

Laun miðast við heildarlaun verkafólks 2017 skv. Hagstofu Íslands að viðbættri almennri hækkun 2018
Dæmi eru tekin af 20 m.kr. láni einstaklings og 30 m.kr. láni hjóna.

Samantekt: Markmið samningsins er að skapa hér skilyrði til lækkunar vaxta. Mesta kjarabót heimila er lítil verðbólga og lægri vextir. Mikilvægt að standa vörð um kaupmátt launa.

1

Skilyrði til vaxtalækkunar

- Framundan er niðursveifla í íslensku efnahagslífi. Þjóðarbúið er vel í stakk búið til að takast á við efnahagsáfall og tryggja stöðugleika.
- Verðbólga ræðst að mestu leiti af þróun gengis krónunnar, launa og húsnæðisverðs.
- Lífskjarasamningur, jafnvægi á fasteignamarkaði og stöðug króna munu tryggja verðstöðugleika og skapa svigrúm til lækkun vaxta.

2

Vaxtalækkun styður við hagvöxt

- Við núverandi aðstæður er vaxtalækkun mikilvæg viðspyrna gegn efnahagsáfalli.
- Vaxtalækkun leiðir til þess að jafnvægi næst fyrr á húsnæðismarkaði og leiga lækkar. Ýtir undir aukna fjárfestingu í landinu, örvar eftirspurn, styður við fjölgun starfa og áframhaldandi hagvöxt.

3

Markmið um lægra vaxtastig til frambúðar

- Í gegnum tíðina hafa íslenskir vextir verið umtalsvert hærri en í helstu viðskiptalöndum. Öll skilyrði eru til þess að vaxtastig geti lækkað til frambúðar ef staðið er vörð um stöðugleika.
- Markmið lífsgæðisvæðingar er að stuðla að lítilli verðbólgu, lægra vaxtastigi og áframhaldandi hagvexti út samningstímann.

4

Mikilvæg kjarabót til heimila

- Vaxtalækkun gagnast einstaklingum með lágar tekjur og íbúðaskuldir betur en miklar launahækkunar sem óhjákvæmilega leiða til verðbólgu og vaxtahækkunar.
- Stýrivextir Seðlabankans hafa bein áhrif á óverðtryggt íbúðalán.
- Mesta kjarabót heimila er að standa vörð um kaupmátt launa, tryggja lága verðbólgu og lægri vexti.

Fyrstukaup - ungt fólk og tekjulágir

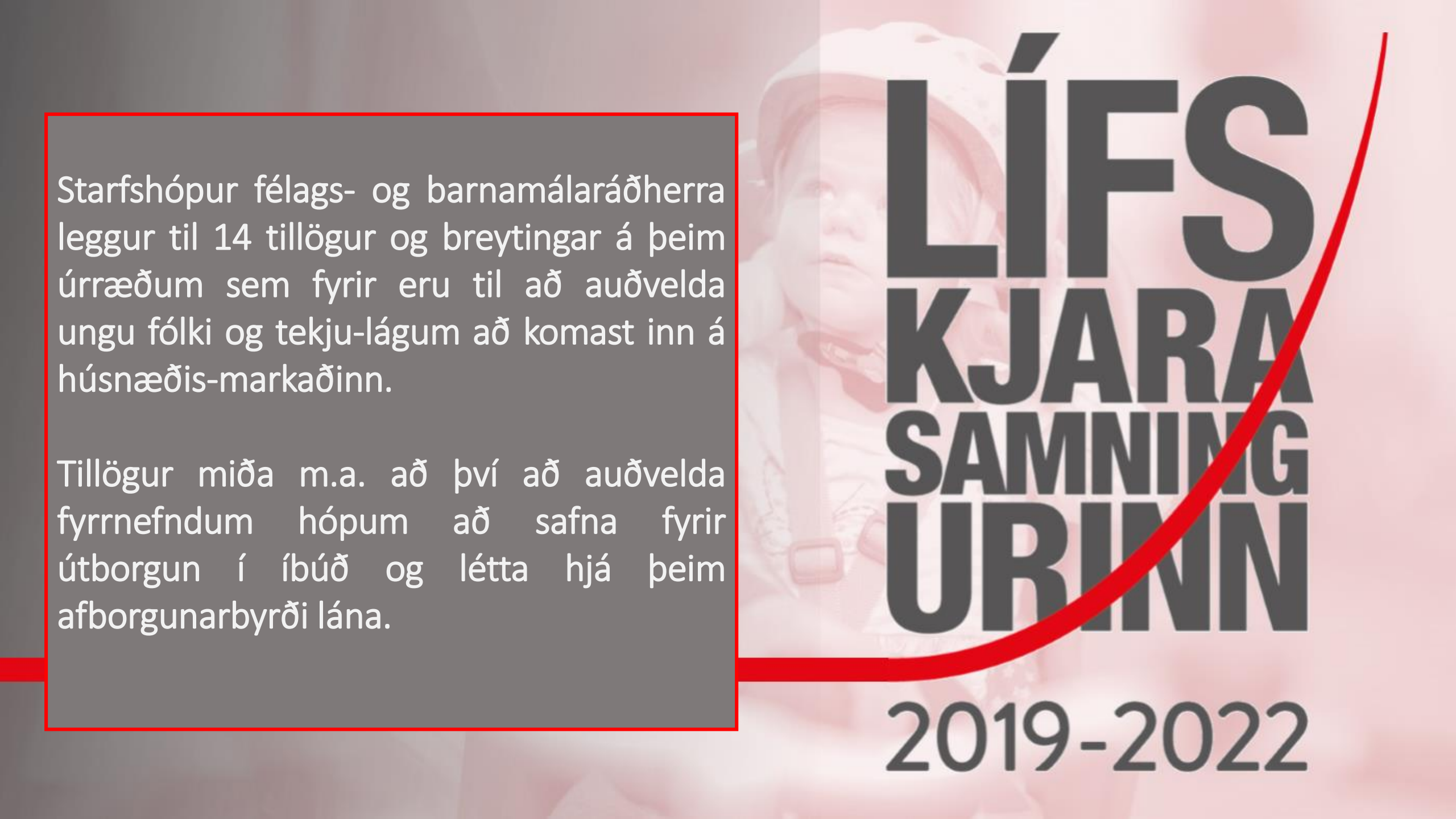

LÍFS KJARA SAMNING URINN

2019-2022

Starfshópur félags- og barnamálaráðherra leggur til 14 tillögur og breytingar á þeim úrræðum sem fyrir eru til að auðvelda ungu fólki og tekju-lágum að komast inn á húsnæðis-markaðinn.

Tillögur miða m.a. að því að auðvelda fyrrnefndum hópum að safna fyrir útborgun í íbúð og létta hjá þeim afborgunarbyrði lána.

LÍFS KJARA SAMNING URINN

2019-2022

- *Tillaga 1 - Startlán. Ríkið veiti viðbótarlán með háum veðhlutföllum og hagstæðum vöxtum til afmarkaðra hópa sem eiga sérstaklega erfitt með að eignast húsnaði.*
- *Tillaga 2 - Eiginfjárlán. Ríkið veiti eiginfjárlán sem geta numið 15-30% af kaupverði og eru án afborgana. Eiginfjárlán lækka bæði þröskuld útborgunar og greiðslugetu og gætu nýst t.d. þeim hópi sem ekki ræður við greiðslubyrði startlana.*
- *Tillaga 3 - Tekjulágir geti fullnýtt skattfrjálsan húsnaðisparnað. Þeim sem ekki ná að fullnýta árlega heimild til skattfrjálsrar ráðstöfunar séreignarsparnaðar verði heimilt að leggja meira en 4% af launum skattfrjálst í séreignarsparnað til að nýta hámarksfjárhæðina.*

LÍFS KJARA SAMNING URINN

2019-2022

Tilgreind séreign

- Einstaklingur með 325.000 í mánaðarlaun gæti valið að nýta 136.500 krónur árlega skattfrjálst til öflunar húsnæðis:
 - Til að safna fyrir útborgun í fasteign
 - Til að lækka höfuðstól verðtryggðs láns
 - Til að lækka höfuðstól eða afborgarnir á óverðtryggðu láni

- Sambúðarfólk með samtals 650.000 í mánaðarlaun gæti valið að nýta 273.000 krónur árlega skattfrjálst til öflunar húsnæðis

Lífskjarasamningur styður við sterkan viðnámsþrótt íslenska hagkerfisins og skapar skilyrði til áframhaldandi hagvaxtar og lægra vaxtastigs.

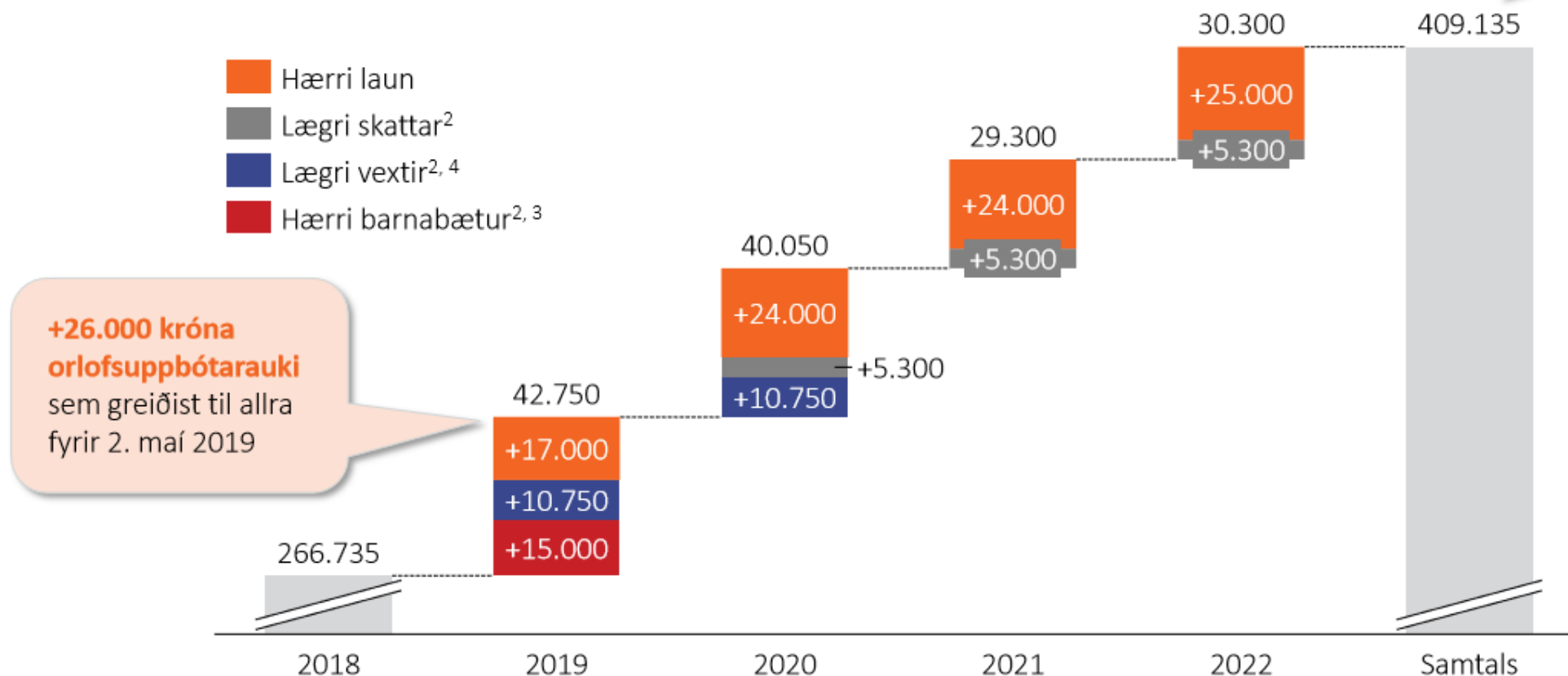
- **Hátt sparnaðarhlutfall** – sparnaður á Ísland er hár í sögulegum og alþjóðlegum samanburði
- **Skuldsetning sögulega lág** – skuldir heimila, fyrirtækja og hins opinbera hafa verið greiddar niður. Þjóðarbúið er því betur í stakk búið til að takast á við efnahagsáfall.
- **Hrein erlend eignastaða jákvæð** – erlendar skuldir hafa verið greiddar niður og erlendar eignir vaxið. Íslendingar eru í fyrsta skipti hreinir lánveitendur til útlanda.
- **Jafnvægi í opinberum rekstri** – afkoma hins opinbera er jákvæð og gert ráð fyrir að svo verði áfram fram til ársins 2024. Ný lög um opinber fjármál tryggja aukna festu í opinberum fjármálum og styrkja stöðu hins opinbera til langs tíma.
- **Rúmur gjaldeyrisvaraforði** – Seðlabankinn hefur verulegt svigrúm til að bregðast við gengissveiflum. Rúmur gjaldeyrisforði skapar aukið traust á íslensku efnahagslífi og mildar aðlögun þegar efnahagsforsendur breytast.
- **Gjaldeyristekjur á breiðari grunni** – sem stuðlar að aukinni áhættudreifingu og styrki stöðu Íslands.
- **Aukin hagsæld og lægra vaxtastig** – ábyrg hagstjórn er forsenda efnahagslegs stöðugleika. Samfara skynsamlegum lífskjarasamningi og ábyrgri stjórn ríkisfjármála skapast nú forsendur til lægra vaxtastigs á Íslandi.
- **Sterkur viðnámsþróttur Íslands skapar skilyrði til bættra lífskjara.** Ef vel tekst til eru allar forsendur til að hér verði áfram hagvöxtur sem bætir lífskjör landsmanna.

Lífskjarasamningurinn er samsett lausn sem byggir á samstarfi verklýðshreyfingar, atvinnurekenda og stjórnvalda

Dæmi: Heildaráhrif á kjör verkafólks

Launaflokkur 4 - Almennt verkafólk¹

Heildarhækkun
tekur ekki tillit til
hagvaxtartengds
launaauka

¹M.v. mánaðarlaun

²Ígildi launahækkana fyrir skatt

³Barnabætur m.v. einstætt foreldri með 2 börn, annað yngra en 7 ára

⁴Lægri greiðslubyrði 20 milljóna króna láns á íbúð m.v. lækkun vaxta um 1% á árunum 2019-2020

**VERK
VEST**

Virkt afl á vinnumarkaði

LÍFS KJARA SAMNING URINN

2019-2022

- Kjörskrá miðist við greiðandi félagsmenn í janúar og febrúar 2019.
- Atkvæðagreiðslan verði rafræn en einnig verður hægt að kjósa utankjörfundar.
- Allir sem fá laun skv. kjarasamningum mega kjósa, líka þeir sem eru á bótum EF þeir eru að greiða af bótum til félaganna. (atvinnuleysis, sjúkradagpeningar og fæðingarorlof).
- Hvetja fólk til að nota símana við kosningu þar sem það er hægt.
- Stefnt á að opna atkvæðagreiðslu SGS 12. apríl kl.13:00 og hún standi til kl.16:00 þann 23. apríl.
- Stefnt á að opna atkvæðagreiðslu LÍV 11. apríl kl.09:00 og hún standi til kl.12:00 þann 15. apríl.

LÍFS KJARA SAMNING URINN

2019-2022

LÍFS KJARA SAMNING URINN

2019-2022